

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 541. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2019.2.20.–2019.2.21.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – 2019. évi éves növekedési jelentés: Egy erősebb Európáért, amely képes szembenézni a globális bizonytalansággal

(COM(2018) 770 final)

(2019/C 190/04)

Előadó: **Anne DEMELENNE**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2019.2.18.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2019.2.1.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2019.2.20.
Plenáris ülés száma:	541.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	124/1/0

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az éves növekedési jelentés összességében pozitívan értékeli a múltbeli gazdasági és társadalmi fejlődést a gazdasági növekedéssel, a beruházásokkal és a munkaerőpiaci fejleményekkel kapcsolatban. A 2014 óta bekövetkezett örömdetes javulások ellenére a bemutatott adatok azt bizonyítják, hogy – más fejlett gazdaságokéval összevetve – a teljesítmény nem volt lenyűgöző.

1.2. Az éves növekedési jelentés említést tesz külső eseményekből fakadó veszélyekről, de nem javasol megfelelő ellenintézkedéseket. A külső fenyegetéseknek arra kellene felhívniuk a figyelmet, hogy a növekedés és foglalkoztatás szintjének fenntartására irányuló gazdaságösztönző politikákat kell kidolgozni. Ez hatással van az Unió és a tagállamok költségvetésére.

1.3. A fokozott termelékenység kulcsfontosságú az EU versenypozíciójának megőrzése és a fokozott jólét szempontjából. Üdvözlendő az olyan reformok, amelyek fokozott termelékenységhez vezethetnek. Azonban alaposan értékelni kell a múltbeli politikákat, az eddigiekben létrejött vegyes eredmények fényében (ideértve a gazdasági fellendülés lassúságát, a versenytársakhoz viszonyított termelékenységgel kapcsolatban fennálló aggodalmakat és a bizonytalan foglalkoztatás növekedését is).

1.4. A nagyobb fokú termelékenység a hatékonyabb oktatáson és képzésen múlik, ahogyan azt az éves növekedési jelentés is hangsúlyozza. Ehhez szükség van a szociális partnerek, a civil társadalom és a köz- és magánberuházások támogatására is, ideértve az uniós strukturális alapok által fedezett beruházásokat is.

1.5. Örvendetes, hogy a szociális pillérnek kiemelt figyelmet szentelnek. Ugyanakkor világosabbá kellene tenni, hogyan ültetik majd át a gyakorlatba, hogyan lehet elérhetővé tenni az erőforrásokat az Európai Szociális Alapon és más európai eszközökön keresztül, valamint hogyan kerül majd finanszírozásra uniós és tagállami szinten.

1.6. Vannak utalások olyan területekre, amelyeken új politikákat javasoltak, ideértve a méltányos adóztatást, a bankuniót és az euróövezet működését is. Az előrehaladás nagyon lassú, és a javaslatok gyakran meglehetősen szerények. Jótékony hatású lenne a szociális partnerek és a civil társadalom teljeskörű bevonása.

1.7. Röviden megemlítik ugyan az éghajlatváltozás kezelésének jelentőségét, azonban tekintettel az ehhez kapcsolódó gazdasági kockázatokra, ahogyan azokat a világgazdasági fórum számára készített globális kockázati jelentés⁽¹⁾ is részletezi, igencsak mostohán kezelik ezt a tárgykört. Hasonlóképpen hiányzik a szénalapú gazdaság külső költségeinek elemzése. Az eddigiekben elfogadott éghajlatvédelmi intézkedések továbbra is elégtelenek. Fontos lépést jelentene az éves növekedési jelentés átnevezése éves fenntartható növekedési jelentéssé. Ezzel nemcsak az éghajlatváltozás jelentőségét ismernék el, hanem a véges erőforrások fenntarthatóságának, a környezetvédelemnek és így a gazdaság, valamint a jövőbeli nemzedékek érdekvédelmének fontosságát is.

1.8. Számos területen a politikák végrehajtása bizonyos magánszektor általi vagy a közsféra általi finanszírozáson múlik. Ezt olyan reformokkal kell megkönnyíteni, amelyek kedvező környezetet teremtenek a magánszektor beruházásai számára, valamint megfelelő uniós költségvetéssel és az „arany szabály” melletti elkötelezettséggel, amely lehetővé teszi azoknak a társadalmilag és gazdaságilag produktív beruházásoknak a tagállami költségvetésből történő finanszírozását, amelyek nem veszélyeztetik a jövőbeli költségvetési fenntarthatóságot.

2. Az Európai Bizottság átfogó prioritásai a 2019-es éves növekedési jelentésben

2.1. A 2019-es éves növekedési jelentés 22 egymást követő negyedév gazdasági növekedésének szélesebb összefüggésében készült, és így lehetőséget ad a növekvő globális bizonytalanságok és az esetleges belső kockázatok leküzdéséhez szükséges reformok végrehajtására. E veszélyek a következők:

- egyre jelentősebb magánszektor, valamint közsféra általi beruházások a teljes tényezőtermelékenység növekedésének fokozására,
- magas színvonalú beruházások biztosítása a K+F-ben, az innovációban, az oktatásban, a készségfejlesztésben és az infrastruktúrában,
- a termelékenység, a társadalmi befogadás és az intézményi kapacitás fokozása,
- jól működő és integrált tőkepiacok,
- a makrogazdasági stabilitás és a rendezett államháztartás biztosítása.

(1) A Világgazdasági Fórum globális kockázatokról szóló 2019. évi jelentése.

3. Általános megjegyzések az Európai Bizottság ajánlásaival kapcsolatban

3.1. Az EGSZB üdvözlí, hogy az Európai Bizottság továbbra is elkötelezett az olyan reformok támogatása iránt, amelyek a minőségi beruházások, a termelékenységnövekedés, az inkluzivitás és az intézményi minőség ösztönzésére irányulnak, és hogy az Európai Bizottság továbbra is síkra száll a makrogazdasági stabilitás és a rendezett államháztartás biztosítása mellett. Az EGSZB üdvözlí, hogy elismerik, hogy oktatás- és képzésközpontú beruházásokra van szükség, illetve hogy még inkább elismerik, hogy meg kell erősíteni az EU szociális dimenzióját, hogy reagáljunk a régiókon belüli és az azok közötti, valamint az oktatáshoz való hozzáférés szempontjából fennálló egyenlőtlenségekre, továbbá annak érdekében, hogy elérjük a politikai eszközök közötti koordinációt. Ugyanakkor meg kell határozni, hogy milyen módon kell elérni ezeket a célkitűzéseket, a gazdasági teljesítmény értékelése pedig nem felel meg a csatolt adatoknak az összes területen, bizonyos pontokon túlságosan elégedett, eltúlozza a pozitív jellegzetességeket, és egyes esetekben megalapozatlan állításokat tesz a múltbeli politikák pozitív hatásaival kapcsolatban.

3.2. Vannak utalások a veszélyekre és bizonytalanságokra, ideértve a globális gazdaságban történő változásokat, az USA kereskedelempolitikáját és az Egyesült Királysággal való jövőbeli kapcsolat bizonytalanságait is. Egy, a közeljövőben vagy középtávon bekövetkező recesszió kockázata arra utal, hogy gazdaságösztönző intézkedéseket kell kidolgozni a növekedés és a foglalkoztatás szintjének fenntartása érdekében, amint azt az OECD ajánlja ⁽²⁾. Ennek érdekében mérlegelni kellene, hogy az uniós költségvetésen belül létrehozandó egy makrogazdasági stabilizációs eszközt, amely lehetővé tenné az euróövezet gazdasági ellenálló képességének növelését. Ez pufferként szolgálhatna a sokkhatásokkal szemben, és lehetővé tehetné azt is, hogy az euróövezet az EGSZB által megkövetelt pozitív költségvetési irányvonalat képviselje ⁽³⁾, még akkor is, ha az egyes tagállamok nem az európai célkitűzésekkel összhangban használják ki elérhető költségvetési mozgásterüket.

3.3. A 2008 utáni időszak viszonylag kiábrándító gazdasági és társadalmi teljesítményét követő belpolitikai fejleményekből szintén adódnak kockázatok. Ez rávilágít az olyan reformok és szakpolitikai intézkedések jelentőségére, amelyek fokozott termelékenységhez és gazdasági növekedéshez vezetnek, valamint arra, hogy fontos a szakpolitikák kohéziójának és társadalmi dimenziójának erősítése.

3.4. Növekedés

3.4.1. Az Unióban 2014 óta, öt éve gazdasági növekedés tapasztalható. Ennek szintje több alacsony jövedelmű országban is meghaladja az EU-s átlagot. Ez bizonyos mértékben csökkentette a legmagasabb és legalacsonyabb jövedelmek közötti különbségeket az Unió egészében, bár néhány ország lemaradt, az eltérések új dimenzióit hozva létre.

3.4.2. 2017 óta, a válságot megelőző időszak óta először, valamennyi uniós tagállamban tapasztalható némi növekedés. Ugyanakkor az Unió egészében a növekedés továbbra is lassabb, mint a válságot megelőző időszakban, és más fejlett gazdaságok közelmúltbeli növekedési adataival összevetve sem jelentős. Az EU-nak több behoznivalója is van, a kivételesen hosszú, 2008 utáni depressziót követően.

3.5. Társadalmi kérdések

3.5.1. A foglalkoztatás szintje és a foglalkoztatási ráta egyaránt jelentősen fellendült a 2008 utáni nyomott éveket követően. Bár – ahogyan azt a növekedési jelentés mellékletében foglalt adatok is mutatják – az új munkahelyek teremtésében a magasabb képzettségi szintekre irányuló trend volt jellemző, ezt az újonnan létrehozott munkahelyek többségénél azok minőségének hanyatlása kísérte.

3.5.2. A munkavállalókat egyre nagyobb arányban alkalmazzák ideiglenes és részmunkaidős szerződésekkel, miközben többségük a szokásos, teljes munkaidős szerződést részesítené előnyben ⁽⁴⁾. 2008 és 2017 között az összes foglalkoztatott létszámán belül a részmunkaidős dolgozók aránya 16,8 %-ról 18,7 %-ra nőtt. A fiatalok körében a részmunkaidős foglalkoztatás szintje magasabb, és nagyobb arányú a növekedés. Bár jelenleg többen dolgoznak, az összes ledolgozott munkaóra 2017-ben még mindig valamivel a 2008-as szint alatt volt ⁽⁵⁾.

3.5.3. Amint azt az éves növekedési jelentés elismeri, magas a szegénység kockázatának kitett foglalkoztatottak száma, és arányuk több tagállamban is növekszik (2008-ban a dolgozó népesség 8,6 %-a, 2017-ben 9,6 %-a ⁽⁶⁾). Az összes foglalkoztatott számának magasabb szintje – bár a foglalkoztatásnak előnyösebbnek kell lennie, mint a munkanélküliségnek – nem jelenti az inkluzív növekedés bizonyítékát.

⁽²⁾ OECD Gazdasági kilátások, 2018. november: a vezető közgazdász vezércikke és „General Assessment of the Macroeconomic Situation” 43-46. o.

⁽³⁾ Az EGSZB kiegészítő véleménye: Az euróövezet gazdaságpolitikája 2018 (HL C 62., 2019.2.15., 312. o.).

⁽⁴⁾ COM(2018) 761 final, 14. o.

⁽⁵⁾ COM(2018) 761 final, 14. o.

⁽⁶⁾ COM(2018) 761 final, 41. o.

3.5.4. Bizonyos csoportokat – például a fogyatékosági ellátások kedvezményezettjeit – gyakran nem számolják bele a munkanélküliségi rátába ⁽⁷⁾. Ezt figyelembe kellene venni az ajánlásokban, elsősorban oly módon, hogy rugalmasságot és biztonságot nyújtanak ezeknek a csoportoknak, hogy az ellátásokra való jogosultságuk későbbi elvesztése nélkül megkönnyítsék a nyitott munkaerőpiachoz való hozzáférést.

3.5.5. Annak biztosítására is ügyelni kellene, hogy a bizonytalan és atipikus munkaszerződésekkel foglalkoztatottak, mint például az önfoglalkoztatók, a részmunkaidőben dolgozók vagy a platformokon keresztül foglalkoztatottak hozzáférjenek a megfelelő szociális védelemhez. Aggodalomra adnak okot azok a személyek is, akik egészségügyi állapotukkal vagy fogyatékoságukkal kapcsolatos kiadásai miatt nem tudnak megélni, és akik olykor a szóban forgó kiadások fedezésére szolgáló pénzügyi támogatásukat is elvesztik, ha keresőtevékenysége folytatnak.

3.5.6. Az Európai Bizottság javasolja a szociális védelem átalakítását, az új foglalkoztatási formák alapján. Kétségkívül új finanszírozási forrásokat kell keresni, de az irányt a munkaerőpiaci szükségletekhez igazodó, minőségi munkahelyekhez, valamint a fenntartható munkaszerződésekhez való visszatérés jelenti, amelyek jogot adnak az embereknek a megfelelő minőségű szociális védelemhez. Szükséges lesz továbbá a megkülönböztetés elleni küzdelem bizonyos csoportok munkaerőpiacán – az idősek, a külföldi származású személyek, a fogyatékosággal élők, a fiatalok és a nők esetén –, akik közül sokan gyakran magas képzettséggel rendelkeznek.

3.5.7. Üdvözlendő a jó minőségű szolgáltatásokhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítására, valamint a szülők (és különösen a nők) munkaerőpiachoz való hozzáféréseinek javítására vonatkozó hivatkozások, mivel pozitív hatást gyakorolnak a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre és a munkaerő-kínálat javítására. Hasonlóképpen támogatni kell a bevándorlók társadalmi integrációjának támogatására irányuló szakpolitikákat, a szolidaritás és tolerancia európai értékeit tükröző migrációs politika, valamint az emberi jogok tiszteletben tartásának részeként.

3.6. *Bérek és termelékenység*

3.6.1. A bérek növekedése nagyon szerény volt, és továbbra is jelentősek az országok közötti különbségek, még azonos munkák esetén is. A bérek növekedése az Unió egészében továbbra is elmarad a termelékenység növekedésének szintjétől.

3.6.2. Ez azt jelenti, hogy a bérek a nemzeti jövedelem kisebb hányadát teszik ki. Tagállamonként változó, hogy a magasabb termelékenység előnye milyen mértékben kerülnek egyenlően elosztásra. Ez a sikeres kollektív tárgyalások lehetőségétől és a bérnövekedés támogatására irányuló szakpolitikáktól függ. Bár a magasabb termelékenységet általában a magasabb bérek szükségesek, bár nem kizárólagos előfeltételének kell tekinteni, a (beruházásoktól is függő) termelékenység és a bérek közötti szisztematikus kapcsolatnak nem kell elhomályosítania a megélhetési költségekben bekövetkező növekedést a bérek megállapításánál; ellenkező esetben ez jelentős társadalmi feszültségekhez vezethet.

3.6.3. Az alacsony bérek szintén a magasabb termelékenységgel szembeni korlátot jelentenek az alacsonyabb bérszintű országokban, ami a legjobban képzett személyeket arra ösztönzi, hogy máshol keressenek munkát. A munkavállalók mobilitása üdvözlendő ott, ahol ez az egyének elsődleges választását jelenti. A mobilitás olyan készségek és tapasztalatok megszerzését is lehetővé teszi, amelyeket később otthon lehet kamatoztatni. Ugyanakkor a legképzettebb munkaerő kifelé irányuló migrációja egyben vissza is fogja a magas képzettséget igénylő tevékenységekbe történő beruházásokat, ami miatt az alacsonyabb bérszintű országok nem képesek a legnagyobb követelményeket állító gazdasági tevékenységeik fejlesztésére.

3.6.4. Számos tagállamban (főleg Kelet- és Közép-Európában) a magasabb fizetési szintek a megnövelt minimálbéreket és a magasabb közszférabeli fizetéseket követték. A magasabb fogyasztás hozzájárult a magasabb GDP-hez. Hasonlóképpen igaz, hogy a minimálbér és a minimumjövedelem biztosítására irányuló intézkedések – az EU-ban megvalósuló társadalmi konvergencia folyamatának részeként – a szociális védelem és egy tisztességes életszínvonal megvalósításának fontos elemét alkotják valamennyi tagállamban, és ezzel egyidejűleg segítik a növekedés támogatását is.

3.7. *Termelékenység és készségek*

3.7.1. A főbb globális versenytársakhoz képest mért elmaradó termelékenységnövekedés egy 2008 utáni, tartós depressziót követett, amint a 3. ábrán látható ⁽⁸⁾. Az elmaradás különösen hangsúlyos volt az euróövezetben. A különbség csökkentéséhez szükség lesz egy olyan környezet kialakítására, amely a magánberuházások növekedéséhez, valamint a kutatási és innovációs eredmények alkalmazásához vezet. Szükség lesz továbbá az uniós lakosság teljes potenciáljának kiaknázására, minimalizálva a munkaerőpiaci és társadalmi kirekesztést, továbbá az olyan eszközökbe való beruházásra, amelyek támogatják a tartósan munkanélküliek foglalkoztatását a munkaerőpiacon.

⁽⁷⁾ Az Európai Bizottság 2018-as közös foglalkoztatási jelentéséből az derül ki, hogy a munkaképes korú fogyatékosággal élők mindössze 47,4 %-a foglalkoztatott az EU-ban.

⁽⁸⁾ COM(2018) 770 final, 6. o.

3.7.2. Az ismeretek, a készségek, a képesítések, az attitűdök és a kreativitás javítása továbbra is a termelékenység növelésének elengedhetetlen előfeltétele. ezenkívül a demokrácia és a fenntartható fejlődés szempontjából is hasznos. Az éves növekedési jelentés helyesen hangsúlyozza a beruházások jelentőségét a készségek fejlesztésében, az oktatásban és az egész életen át tartó tanulásban. A munkáltatók 40 %-a számol be nehézségekről a megfelelően képzett személyzet toborzásában. Számos leendő munkavállaló nehézknek találja a képzettségei alkalmazását is saját országában.

3.7.3. Alapvető fontosságú az olyan stratégiák kidolgozása, amelyekkel előre jelezhető a jövőbeli készségkövetelmények, megfelelő készségérvényesítési rendszereket tartalmaznak, és amelyek biztosítják, hogy az oktatás és képzés megfeleljen a foglalkoztatási igényeknek. Szintén biztosítani kell a munkáltatók támogatását abban, hogy megtalálják a megfelelő készségekkel és képzettségekkel rendelkező, elérhető munkavállalókat, olyan támogató szolgáltatásokba történő beruházásokkal, amelyek a korai iskolaelhagyás megakadályozását szolgálják, különösen a megkülönböztetést elszenvedő csoportok körében (mint például a fogyatékkal élő vagy a migráns háttérrel rendelkező személyek), valamint a felsőoktatás folytatásának támogatását biztosítják⁽⁹⁾. A munkaadókra fontos felelősség hárul abban a tekintetben, hogy lehetővé tegyék és megkönnyítsék a készségek és képzettségek fokozását – ebben rendkívüli eltérések vannak a tagállamok között. A sikeres stratégiák kidolgozása és végrehajtása elképzelhetetlen a szociális partnerek, a civil társadalom, az oktatási intézmények és a képzéssel foglalkozó cégek teljeskörű részvétele nélkül. Az éves növekedési jelentés érvelésében is az szerepel, hogy a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosításához „megfelelő beruházások szükségesek”. Ezeknek olyan közberuházásokat is magukban kellene foglalniuk, amelyeket az EU támogat országspecifikus ajánlások révén, valamint a strukturális alapoknak és beruházási tervének megfelelő részvételével.

3.8. Éghajlatváltozás

3.8.1. Az éves növekedési jelentés megfogalmazása igen homályos, és egyáltalán nem hangsúlyozza kellően az éghajlatváltozás által jelentett veszélyeket és az Unió által elért előrehaladást, a párizsi célok elérése érdekében. A globális kockázati jelentéshez⁽¹⁰⁾ képest, amelyet 2019. januárban nyújtottak be a Világ gazdasági Fórum résztvevőinek, a növekedési jelentés majdhogynem mellékesen kezeli az éghajlatváltozás jelentőségét a növekedés és a gazdaság számára. Ezzel szemben a globális kockázati jelentés azt mutatja, hogy a globális gazdaságot veszélyeztető három (!) legnagyobb fenyegetés az éghajlatváltozási hatásokhoz, valamint a határozatlan politikai fellépéshez kapcsolódik a gazdaság dekarbonizációját illetően. Az éghajlat védelme tehát már régen nem környezetvédelmi kérdés, hanem a gazdaság egzisztenciális előfeltétele. A Bloomberg NEF által készített rendszeres jelentésekből az derül ki, hogy a tiszta energiába való beruházások 2011 óta csökkennek⁽¹¹⁾. Az EU nem tarthat igényt vezető szerepre világszinten e területen vagy az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentéséhez vezető innovációkban.

3.8.2. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) jelentése hangsúlyozza az éghajlatváltozással (amely három éven belül visszafordíthatatlanná válhat) szembeni lépések sürgősségét. Emellett költségvetéseket kell elérhetővé tenni valamennyi kormányzati szinten (mind a közszféra, mind a magánszektor beruházásaira) az ipar, a közlekedés és az energetika modernizálása és dekarbonizációja érdekében.

3.8.3. Ez a mai gazdaságot terhelő rendkívül magas költségek miatt költségvetés-politikai szempontból is indokolt. Az éves növekedési jelentés azonban nagyrészt figyelmen kívül hagyja ezt a kérdést, bár az Európai Bizottság majdnem egyidőben az éves növekedési jelentéssel közölt idevágó adatokat: eszerint 2017-ben csak az időjárásal kapcsolatos katasztrófák 283 milliárd euro nagyságrendű költségeket okoztak⁽¹²⁾. Az EGSZB több ízben utalt arra, hogy a Nemzetközi Valutaalap a szénalapú energiatermelés számára nyújtott közvetlen és közvetett támogatásokat az EU-ban évente 330 milliárd euróra becsüli. Ezért az éves növekedési jelentés hiányosságának tartjuk, hogy nem foglalkozik a külső költségek internalizálásával, valamint a „GDP-n túl” tárgykörhöz kapcsolódó vitával sem.

3.9. Beruházások

3.9.1. A beruházások kulcsfontosságúak a termelékenység-növekedés szempontjából. Ez sürgető kérdés az EU számára, tekintettel a fő versenytársai mögötti lemaradására a legmodernebb technológia kulcsfontosságú ágazataiban és a karbonszegény technológia fejlesztésében. Egy folyamatosan fejlődő gazdaság elengedhetetlen az európai polgárok által kívánt szintű szociális biztonsági és egészségügyi ellátások finanszírozásához. A jóllét, a kohézió és a társadalmi igazságosság előmozdítása márpedig teljes mértékben összeegyeztethető a gazdaság és termelékenység növekedésével⁽¹³⁾.

3.9.2. Az EGSZB megismétli azon véleményét, hogy az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak nagyobb erőfeszítéseket kell tenniük annak érdekében, hogy megszüntessék a beruházást gátló szűk keresztmetszeteket és kedvező beruházási légkört teremtsenek. Az energiaunió, a digitális egységes piaci stratégia és a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv elkészítése mind beruházási lehetőségeket jelentenek. Emellett meg kell fontolni az éghajlatváltozás elleni küzdelmet célzó zöld beruházások terén jelentkező új lehetőségeket is.

⁽⁹⁾ Az Európai Bizottság együttes foglalkoztatási jelentése (2018) jelzi, hogy a fogyatékkal élő személyek nagyobb valószínűséggel korai iskolaelhagyók, mint a nem fogyatékosokkal élő személyek (10,3 százalékponttal, a 2015-ös adatok alapján), és kisebb valószínűséggel szereznek felsőfokú végzettséget, mint a nem fogyatékosokkal élő személyek (13,6 százalékponttal, a 2015-ös adatok alapján).

⁽¹⁰⁾ A Világ gazdasági Fórum globális kockázatokról szóló 2019. évi jelentése.

⁽¹¹⁾ BloombergNEF - Clean Energy Investment Trends, 2018, 3. negyedév.

⁽¹²⁾ COM(2018) 773 final.

⁽¹³⁾ EGSZB-velemény: Az euróövezet gazdaságpolitikája 2017 (HL C 173., 2017.5.31., 33. o.).

3.9.3. A nemzetközi kereskedelmi megállapodások szintén lehetőségeket nyújthatnak a gazdasági növekedés ösztönzésére. A kérdés különösen sürgető az Egyesült Királyság EU-ból történő valószínű távozása, valamint az USA-val kapcsolatos kereskedelmi konfliktusok által jelentett veszélyekre való tekintettel. Az Uniónak nemzetközi gazdasági kapcsolatok szabályokon alapuló rendszerét kell támogatnia, szabadkereskedelmi megállapodásokra irányuló tárgyalásokkal kiegészítve. Ezeknek minimális vámtarifák elérésére kell irányulniuk, kellően figyelembe véve az emberi jogokat, az ILO-normákat és az államok közérdekből történő szabályozáshoz való jogát.

3.9.4. Az éves növekedési jelentés közömbös a beruházások szintjét illetően, és arra utal, hogy a 2008 után azonosított különbség már csaknem felszámolásra került. A beruházásoknál (mint bruttó állóeszköz-felhalmozás) a GDP 20,6 %-ának elérését határozták meg 2018-ra, szemben a 2007-re megállapított 22,5 %-kal és a 2014-re megállapított 19,4 %-kal⁽¹⁴⁾. Az ily módon mért beruházási hiány tehát valamelyest mérséklődött, de nem szűnt meg.

3.9.5. A beruházások szintje továbbra is alacsony, összevetve annak USA-ban és Dél-Koreában (az EU természetes versenytársai az innováció terén) mért szintjével. A szintek továbbra is különösen visszafogottak számos alacsony jövedelmű országban és azokban az országokban, amelyek a legnagyobb visszaesést szenvedték el 2008 után.

3.9.6. Az éves növekedési jelentés a szociális beruházások számos területét támogatja, ideértve az egészségügyet, a tartós ápolási-gondozási rendszereket és a köztulajdonú bérlakásokat. Az EGSZB már rámutatott számos pozitív hatásra, amelyek a jól megtervezett, hatékony és eredményes, jövőorientált szociális beruházásokból erednek. Az ilyen beruházásokra nem költségként, hanem az európai növekedési és foglalkoztatási potenciálba történő befektetésként kell tekinteni⁽¹⁵⁾. E célkitűzések megvalósításához szükséges, hogy teret kapjanak a közkiadások.

3.9.7. Az európai beruházási tervet üdvözljük mint az EU politikai prioritásaira irányuló beruházások támogatásának egyik eszközét. A rendelkezésre bocsátott források ugyanakkor korlátozottak, és összességükben csak arra elegendők, hogy szinten tartsák az EBB-hitelkeretek teljes összegét, növelni azonban azt nem tudják⁽¹⁶⁾. Ez 2017-ben 7 %-kal a 2013–2016-os átlagos szint alatt volt⁽¹⁷⁾.

3.9.8. Szükséges egy olyan megközelítés, amely megfelelően finanszírozott beruházási programot biztosít, ideértve az EU költségvetéséből származó erőforrásokat is, a tagállamok költségvetéséből származó támogatással együtt. Ennek segítségével az EU jobban végre tudja majd hajtani kitűzött céljait, azaz a kkv-k fejlődésének támogatását, a kívánatos zöld átalakulást ösztönző új technológiákba történő beruházások támogatását, illetve az oktatás és a készség szintek fokozására, valamint a társadalmi feltételek javítására irányuló beruházások előmozdítását. Az EGSZB korábban azzal érvelt, hogy a növekedési és stabilitási paktumban jelenleg megengedett rugalmasság nem elegendő, és hogy tárgyalásokat kell indítani uniós szinten egy mindenre kiterjedő szabályról (általános megnevezéssel: „arany szabály”), amely az adósságállomány fenntarthatóságának biztosíthatósága érdekében kizárja az értéknövelő állami beruházásokat a Stabilitási és Növekedési Paktum hatálya alól⁽¹⁸⁾.

3.10. Adósság

3.10.1. Az EGSZB – összhangban korábbi véleményével⁽¹⁹⁾ – egyetért azzal az éves növekedési jelentésben megfogalmazott aggállal, hogy az állami és magánadósság magas szintje folyamatos sebezhetőséget jelentenek, különösen az euróövezetben. A bruttó államadósság a 2014-es csúcspontokról, a GDP 88,1 %-áról 2018-ra visszaesett a GDP 81,4 %-ára. Ez még mindig jelentősen meghaladja a 2008-as szintet, továbbá jóval a GDP 60 %-ában meghatározott célérték fölött van. A nemzetközi összehasonlítások azonban azt mutatják, hogy a GDP 60 %-át meghaladó államadóssági szintek nem feltétlenül kötődnek lassúbb gazdasági növekedéshez. Úgy tűnik, hogy az államadósság csökkentése akkor a legegyszerűbb, amikor a gazdaság gyorsan növekszik. Ezért a magas adósság szinthez társuló veszélyekkel szembeni legjobb védelmet a gazdasági növekedés anticiklikus makrogazdasági politikák révén történő teljes helyreállítása jelenti. Egy, a „jó időkben” végrehajtott, növekedést támogató költségvetési konszolidáció ráadásul segíthet a negatív piaci reakciók elkerülésében a nehéz időkben.

3.10.2. A magánadósság állománya csökkent a legutóbbi években, azonban a legtöbb uniós tagállamban még mindig meghaladja az euro bevezetése előtti szintet. A háztartások és a vállalatok adósságállományának leépítése a gazdasági növekedés magas szintje esetén kevésbé hosszadalmas és fájdalmas folyamat. Szorosan figyelemmel kell kísérni azt, hogy az euróövezet gazdaságai ne váljanak instabillá egy prociklikus ingatlanpiac miatt, amit – a gazdasági válságok megelőzése érdekében – szabályozási eszközök révén meg is kell akadályozni.

3.10.3. Az adósságállomány leépítését a legjobban teljesítő gazdaságokra jellemző magas színvonalú intézmények is segítik. Gondoskodnak a termék-, szolgáltatás-, pénzügyi és munkaerőpiacok hatékonyságáról, segítenek a közigazgatás megfelelő színvonalának biztosításában, valamint támogatják a megfelelő nyugdíj-, verseny- és adópolitikákat.

⁽¹⁴⁾ AMECO database.

⁽¹⁵⁾ EGSZB-vélemény: A szociális jogok európai pillérének finanszírozása (HL C 262., 2018.7.25., 1. o.).

⁽¹⁶⁾ Az Európai Számvevőszék véleménye az ESBA-ról: Túl korai még az ESBA kibővítésére és időtartamának meghosszabbítására irányuló javaslat, 21. o.

⁽¹⁷⁾ Az EBB statisztikai jelentése, 2017.

⁽¹⁸⁾ EGSZB-vélemény: Az euróövezet gazdaságpolitikája 2017 (HL C 81., 2018.3.2., 216. o.), 3.4. pont.

⁽¹⁹⁾ EGSZB-vélemény: Az euróövezet gazdaságpolitikája 2018 (HL C 197., 2018.6.8., 33. o.).

3.11. Bankunió

3.11.1. Amennyiben a bankunióra irányuló jelenlegi javaslatok megvalósulnak a gyakorlatban, azok – a múltbeli pénzügyi válságok tapasztalataival összevetve – nem lesznek elégségesek. Intézkedéseket kell tenni a bővülő tőkepiacok megfelelő felügyeletének biztosítása érdekében, hogy ne juthassanak olyan értékvesztett értékpapírosított termékek az európai tőkepiacokra, amelyek hozzájárulhatnak a következő pénzügyi válsághoz. Az Európai Unióban működő felügyeleti szervezetnek biztosítaniuk kell, hogy egy tőkepiaci unió ne eredményezze a tőkemenekítés felgyorsítását az egyes tagállamokból a pénzügyi piaci zavarok idején. A reálgazdaság kedvező finanszírozási feltételeinek biztosítása érdekében meg kell gyengíteni a bankok és az állampapírkamatok közötti visszacsatolási spirált. E célból szerves összetevőt jelent két elem: egy európai betétbiztosítás és az Európai Stabilitási Mechanizmus által biztosított megfelelő védőháló az Egységes Szanálási Alaphoz. Egy európai betétbiztosítási rendszer létrehozását megelőzően a részt vevő bankok mérlegét a lehető és gyakorlatban megvalósítható legnagyobb mértékben meg kell tisztítani a nemteljesítő hitelektől.

3.12. Euróavezetési reformok

3.12.1. A gazdasági és monetáris unió (GMU) elmélyítését több fantáziával és nyomatékkal kell folytatni. A GMU reformjára és annak irányítására vonatkozó javaslatok jelenleg elégtelenek ahhoz, hogy védelmet nyújtsanak az aszimmetrikus megrázkódtatások kockázataival szemben. A korábbi egyoldalú, csak az adóra vonatkozó folyó fizetési mérleg kiegyensúlyozás káros volt az euróövezet teljes GDP-jére, és hozzájárult annak 2008 utáni lassú fellendüléséhez. Annak érdekében, hogy több lehetőséget hagyjanak a korábban folyófizetési mérleg-hiánnyal rendelkező országok számára a gazdaságaik bővítésére (a költségvetési és külső egyensúlyuk szempontjából), a jelenleg folyófizetési mérleg-többlettel rendelkező országokat nem csupán több beruházásra kell ösztönözni, hanem arra is, hogy növeljék a béreiket és a szociális ellátásaikat, a lakossági fogyasztás támogatása érdekében.

3.12.2. Az EGSZB sürgeti az európai vezetőket, hogy gyorsítsák fel a GMU-ra, a bankunióra és a tőkepiaci unióra vonatkozó reformot. Azonban mindaddig, amíg az euróövezetnek nincs közös költségvetése, amely pozitív költségvetési irányvonalat hozhat létre az euróövezet egészére számára, továbbra is szükséges lesz a monetáris ösztönzés bármely jövőbeli recesszió során. A 2018 végével előreláthatólag lezáruló EKB-s eszközvásárlási programokra való tekintettel azt ajánljuk, hogy az EKB mérlegelje egy olyan eszközvásárlási program létrehozását, amely recesszió idején gyorsan aktiválható abban az esetben, ha a költségvetési ösztönző nem realizálódik. A programnak a reálgazdaságra és az éghajlatbarát beruházásokra kell irányulnia.

3.13. Méltányos adózás

3.13.1. Figyelemmel az Európai Bizottságon belül zajló vitákra arról, hogy az adózás akár többségi szavazási kérdéssé is válhatna, az EGSZB továbbra is támogatja a méltányos adóztatási politikák hangsúlyozását, azaz az egyéni hozzájárulási képesség figyelembevételét. Az EGSZB, korábbi véleményeivel összhangban, támogatja a közös összevont társaságiadó-alap kidolgozását, mivel ezek ösztönzik az egységes piacot a nagyobb vállalatok adóügyeinek egyszerűsítése és az agresszív adótervezés visszaszorítása révén⁽²⁰⁾. Emellett üdvözli a digitális gazdaság adóztatására irányuló kezdeményezéseket is, és úgy véli, hogy nagyon fontos új, globálisan elfogadható alapelveket kidolgozni arra vonatkozóan, hogy milyen módon kell a vállalati nyereséget az értéktéremtéssel összhangban egy uniós országhoz rendelni, és megfelelő mértékben megadóztatni⁽²¹⁾. Üdvözli továbbá – korábbi EGSZB-veleményekkel összhangban⁽²²⁾ – az éves növekedési jelentésben az adócsalás, adókiijátszás és agresszív adótervezés elleni küzdelemnek tulajdonított jelentőséget.

3.14. Strukturális reformok

3.14.1. Az éves növekedési jelentés ismételten hangsúlyozza a strukturális reformok mint a munkahelyteremtés és az adósságállomány csökkentése szempontjából hasznos eszközök jelentőségét. Azonban továbbra sem egyértelmű, hogy mit értenek „strukturális reform” alatt, ami megnehezíti azoknak az állításoknak az értelmezését, amelyek szerint a múltbeli reformok kimutatható pozitív hatásokkal jártak. Az EGSZB korábbi véleményeiben olyan strukturális reformokat támogatott, amelyek a társadalmi és gazdasági fejlődésre: a több és jobb munkahelyre, a munkaerőpiachoz, az oktatáshoz, képzéshez és készségek elsajátításához való jobb hozzáférésre, a fenntartható növekedésre, a közigazgatási és intézményi minőségre, valamint a környezeti fenntarthatóságra irányulnak⁽²³⁾. Emlékeztetett arra, hogy ezeknek a reformoknak országspecifikusnak kell lenniük, összhangban kell lenniük a jólét javítását célzó nemzeti reformprogramokkal és demokratikus támogatást kell élvezniük; nem jelenthetnek olyan megközelítést, amely egyenmeggoldást ír elő minden tagállam számára⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Az EGSZB véleménye a közös (összevont) társaságiadó-alapról (HL C 434., 2017.12.15., 58. o.)

⁽²¹⁾ Az EGSZB véleménye a digitális gazdaságban működő multinacionális vállalatok nyereségének megadóztatásáról (HL C 367, 2018.10.10., 73. o.)

⁽²²⁾ Az EGSZB verseny- és növekedésbarát adórendszeréről szóló véleménye (HL C 434., 2017.12.15., 18. o.)

⁽²³⁾ A reformok célja lehet például az üzleti környezet javítása, a vállalatok és a K+F-kiadások finanszírozása; a vállalatok, az ágazatok és a gazdaságok termelékenységének növelése; a jó minőségű, magasabb béreket fizető munkahelyek létrehozásának előmozdítása, valamint ezzel egyidejűleg az ideiglenes és bizonytalan, alacsony béreket fizető munkahelyek visszaszorítása; a kollektív tárgyalás és azon belül a szociális partnerek önállóságának erősítése, valamint a szociális párbeszéd erősítése helyi, regionális, nemzeti és európai szinten; a közigazgatás megreformálása oly módon, hogy azt a gazdasági és társadalmi fejlődés érdekében hatékonyabbá, a nyilvánosság számára pedig átláthatóbbá tegyék; az oktatási és képzési rendszerek minőségének fejlesztése a munkavállalók számára, hogy esélyegyenlőséget és eredményeket teremtsenek minden társadalmi csoport számára.

⁽²⁴⁾ EGSZB-velemény: A szociális jogok európai pillérének finanszírozása (HL C 262., 2018.7.25., 1. o.), 2.5. pont.

3.14.2. A közelmúlt szerény növekedési teljesítménye és a munkaerőpiaci fejlemények kérdéseket vetnek fel bizonyos múltbeli szakpolitikák előnyeire vonatkozóan, amelyeket a „strukturális reform” címke alatt vezettek be. A foglalkoztatottak létszáma emelkedett, a növekvő kereslettel összhangban, de gyakori volt a munkahelyek minőségének romlása és a munkaerőpiaci szegmentáció fokozódása.

3.14.3. A múltbeli „strukturális reformok” eredményei továbbra is vitatottak. Bizonyos értékelések pozitívak voltak, és a jelentések szerint a munkáltatók bizonyos mértékű elégedettséget fejeztek ki a munkaerőpiaci reformokkal kapcsolatban ⁽²⁵⁾. Azonban jelentős mennyiségű olyan szakirodalom áll rendelkezésre, amely súlyosan kétségbe vonja az Európai Bizottság múltbeli munkaerőpiaci szakpolitikai ajánlásait ⁽²⁶⁾. Így az OECD legutóbbi foglalkoztatási stratégiája most „új bizonyítékok” alapján amellett érvel, hogy a munkahelyek minőségét, mennyiségét és a nagyobb inkluzivitást támogató szakpolitikákkal és intézményekkel rendelkező országok jobban teljesítenek, mint azok, ahol túlnyomórészt a piaci rugalmasság fokozására (vagy megőrzésére) összpontosítanak ⁽²⁷⁾.

3.14.4. Az EGSZB megismétli arra vonatkozó észrevételét, hogy egy adott reformintézkedés sikere vagy kudarca gyakran öt évnél is hosszabb időszak alatt derül ki ⁽²⁸⁾. Értékelni kell a „strukturális reformként” bevezetett múltbeli politikák hatásait, méghozzá bizonyítékok alapján és a szociális partnerek, valamint a civil társadalom teljeskörű bevonásával. Ennek kell képeznie a jövőbeli politikai ajánlásokhoz készülő tájékoztatások alapját ⁽²⁹⁾.

3.15. A szociális jogok európai pillére

3.15.1. Az EGSZB üdvözli a szociális pillér jelentőségének elismerését, és ismételten hangsúlyozza, hogy sürgősen meg kell valósítani azt, tekintettel a számos országban 2008 óta jellemző gyenge gazdasági és szociális teljesítményre.

3.15.2. A szociális pillért teljes mértékben integrálni kell az európai szemeszterbe. Nem szerepelhet pusztán mellékletként. A kapcsolódó eredménytábla jelzi az előttünk álló feladat léptékét, amennyiben az EU „szociális AAA” minősítést akar elérni. A jövedelmek, az életszínvonal, a szociális biztonság, a jóléti ellátás, az iskolázottság és a digitális hozzáférés elfogadható szintjét egyértelműen nem minden tagállam érte el ⁽³⁰⁾.

3.15.3. A szociális jogok pillérét a tagállamoknak tett ajánlások mérésére szolgáló eszközként kell használni. A pillér 20 alapvető olyan jelzésként kell használni, amelyekkel felmérhető az országok sikere azzal kapcsolatban, hogy mennyire integrálták a szociális pillér iránti elkötelezettségüket a gazdaságpolitikájukba.

3.15.4. Ez rámutat a megfelelő finanszírozási eszközök szükségességére is, ideértve az uniós szintű hozzájárulásokat is. Hozzájárulásra lehet számítani mind az Unió beruházási tervéből, amennyiben megfelelően van finanszírozva, mind pedig az EU kohéziós politikájából, az országspecifikus ajánlásokkal összhangban. Ez azt is jelenti, hogy megfelelő rugalmasságot biztosítanak a növekedési és stabilitási paktum keretében. Amint azzal egy korábbi véleményben érveltünk, mindehhez arra is szükség van, hogy a kohéziós politika továbbra is megfelelő finanszírozást kapjon az uniós költségvetésből ⁽³¹⁾.

3.15.5. Alaposan át kellene gondolni azt a javaslatot is, amelyet Juncker elnök az Unió helyzetéről szóló 2017. évi beszédében tett egy Európai Munkaügyi Hatóság létrehozására. Ez elősegíthetné az uniós munkaügyi és szociális biztonsági jogok hatékony érvényesítését és a tisztességtelen verseny elleni küzdelmet.

3.15.6. A szakpolitikai ajánlásokhoz készült útmutatóként való használata mellett a szociális pillérhez csatolt eredménytábla egyes országok hasonló teljesítményelemzéseinel példaként is használható, a környezetvédelmi és éghajlatváltozási politikákkal kapcsolatban, így azok is hasonlóan komolyan értékelhetők.

⁽²⁵⁾ EKB, Structural policies in the euro area (Strukturális politikák az euróövezetben).

⁽²⁶⁾ A. Piasna & M. Myant (szerk.): Myths of Employment Deregulation: How it neither creates jobs nor reduces labour market segmentation [A foglalkoztatási dereguláció mítoszai: Hogyan nem teremt munkahelyeket és nem csökkenti a munkaerőpiaci szegmentációt], Brüsszel, ETUI, 2017.

⁽²⁷⁾ Good Jobs for All in a Changing World of Work, The OECD Jobs Strategy (Megfelelő munkahelyek mindenki számára a munka változó világában – az OECD foglalkoztatáspolitikai stratégiája), 8. o.

⁽²⁸⁾ Az EGSZB véleménye: „Reformtámogató program” (HL C 62., 2019.2.15., 121. o.).

⁽²⁹⁾ Az EGSZB véleménye: „Reformtámogató program” (HL C 62., 2019.2.15., 121. o.).

⁽³⁰⁾ EGSZB-vélemény: A szociális jogok európai pillérének finanszírozása (HL C 262., 2018.7.25., 1. o.).

⁽³¹⁾ EGSZB-vélemény: A 2020 utáni többéves pénzügyi keret (HL C 440., 2018.6.12., 106. o.).

3.15.7. A – gazdasági, környezeti és társadalmi értelemben vett – fenntartható növekedés támogatásának fontosságára tekintettel az éves növekedési jelentés címét éves fenntartható növekedési jelentésre kell változtatni.

3.16. *A szociális partnereknek szerepe az európai szemeszterben*

3.16.1. A tagállamok kormányainak, a szociális partnereknek és a civil társadalmi szervezeteknek meg kell állapodniuk azokról az alapvető nemzeti reformokról, amelyek a leginkább lehetővé teszik gazdaságaik számára polgáraik életszínvonalának fenntartását, illetve növelését. Ezért figyelembe kellene venni az európai szemeszterrel foglalkozó helyi tisztviselők, a nemzeti költségvetési tanácsok, a nemzeti versenyképességi testületek és a nemzeti szociális és gazdasági bizottságok hozzájárulásait. Ebben az EGSZB tagjai is szerepet vállalhatnak.

Kelt Brüsszelben, 2019. február 20-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Luca JAHIER
